

Česká republika
USNESENÍ
Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Jana Musila a soudců Jana Filipa (soudce zpravodaje) a Jaromíra Jirsy o ústavní stížnosti stěžovatelů obchodní společnosti 1) KAM NA PARDUBICKU s. r. o., sídlem Ráby 38, a 2) Ing. Petra Mlejnka, obou zastoupených JUDr. Ing. Martinem Florou, Dr., advokátem, sídlem Lidická 710/57, Brno, proti rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. července 2017 č. j. 1 As 24/2016-61, rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích ze dne 16. prosince 2015 č. j. 52 A 105/2014-308 a rozhodnutí Krajského úřadu Pardubického kraje ze dne 5. září 2014 č. j. KrÚ 52079/2014/OŽPZ/Kp, za účasti Nejvyššího správního soudu, Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích a Krajského úřadu Pardubického kraje, jako účastníků řízení, takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění

I.

Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností se podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen "Ústava") a § 72 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), stěžovatelé domáhají zrušení výše uvedených rozhodnutí správních soudů a rozhodnutí správního orgánu, když tvrdí, že jimi byla porušena jejich práva podle čl. 2 odst. 2, čl. 11 odst. 4, čl. 26 odst. 1, čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina"). Dále dle nich došlo k porušení čl. 2 odst. 3 Ústavy, čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Úmluva") a čl. 1 odst. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě.

2. Z ústavní stížnosti, jakož i z napadených rozhodnutí, se podává, že rozhodnutím Magistrátu města Pardubic (dále též "prvoinstanční orgán státní správy lesů") ze dne 26. 5. 2014 sp. zn. MMP/14153/21/2014/Me bylo na základě žádosti stěžovatelů rozhodnuto, že pozemky parc. č. X1, X2, X3 a X4 v kat. území Ráby jsou pozemky určené k plnění funkcí lesa podle § 3 odst. 1 písm. a) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "lesní zákon"), a pozemky parc. č. X5 a X6 v kat. území Ráby nejsou pozemky určené k plnění funkcí lesa dle citovaného ustanovení.

3. Napadeným rozhodnutím Krajského úřadu Pardubického kraje (dále též "odvolací správní orgán") bylo zamítnuto odvolání stěžovatelů proti prvoinstančnímu rozhodnutí orgánu státní správy lesů a toto prvoinstanční rozhodnutí bylo potvrzeno.

4. Proti tomuto odvolacímu rozhodnutí podali stěžovatelé žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích (dále jen "krajský soud"). Domnívali se, že ani v případě pozemků parc. č. X1, X2, X3 a X4 v kat. území Ráby (dále jen "dotčené pozemky") se nejedná o pozemky určené k plnění funkcí lesa ve smyslu § 3 odst. 1 písm. a) lesního zákona. Tyto pozemky totiž dle nich spolu s těmi, o nichž bylo správními orgány rozhodnuto, že k plnění funkce lesa určeny nejsou, patří do oploceného areálu dřívějšího Domova důchodců Ráby, resp. Ústavu sociální péče Ráby, nyní tzv. Perníkové chaloupky. Dlouhodobě nejsou lesnický obhospodařovány a ani k hospodaření v lesích nemají sloužit. Jsou využívány jako pozemkové zázemí budov coby plochy pro sport a rekreaci, jedná se o zastavěné stavební pozemky podle § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen "stavební zákon"). Krajský soud však jejich argumentaci nepřisvědčil a předmětnou žalobu zamítl.

5. Ke kasační stížnosti stěžovatelů rozhodl Nejvyšší správní soud napadeným rozsudkem tak, že tuto kasační stížnost zamítl, Zdůraznil, že správní orgány i krajský soud se při posuzování povahy dotčených pozemků

zabývaly jak faktickým stavem předmětných pozemků, tak jejich evidenčním stavem v prakticky všech dostupných evidencích, jak jej zdokumentoval prvoinstanční orgán státní správy lesů a odvolací správní orgán. Neshledal, že by tyto správní orgány upřednostnily pojetí ryze formální, jak se stěžovatelé domnívají. Zjištění skutkového stavu věci by v jistých případech skutečně mohlo překlenout nesoulad či případnou chybu formálního údaje v evidenci katastru nemovitostí ve smyslu judikatury Nejvyššího správního soudu. Tak tomu ovšem v nyní projednávaném případě nebylo. Nejvyšší správní soud se proto ztotožnil se závěry správních orgánů i krajského soudu, že ani z údajů katastru nemovitostí (kterých se stěžovatelé po celou dobu řízení dovolávají a které jsou součástí správního spisu), nevyplývá, že by se v případě těchto pozemků nejednalo o les.

II.

Argumentace stěžovatelů

6. Stěžovatelé v obsáhlé ústavní stížnosti uvádějí, že správní orgány ani soudy ve správním soudnictví neakceptovaly jejich od počátku a konsekventně prezentovaný názor, že dotčené pozemky, byť se na nich nacházejí porosty lesních dřevin, nelze považovat za pozemky určené k plnění funkcí lesa podle § 3 odst. 1 lesního zákona, přičemž tento svůj právní názor argumentačně podkládají. Podle názoru stěžovatelů jsou skutkové a právní závěry správních orgánů a obecných soudů nesprávné. Důvodem podání ústavní stížnosti jsou v jejich případě v první řadě destruktivní důsledky, jimiž se napadená správní a soudní rozhodnutí projevují vůči jejich Ústavou zaručenému právu vlastnit majetek a pokojně jej užívat podle čl. 11 odst. 4 Listiny a čl. 1 odst. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě a vůči jejich právu podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost podle čl. 26 odst. 1 Listiny.

7. Stěžovatelé zdůrazňují, že vlastnické právo k dotčeným pozemkům, jakož i k ostatním nemovitostem v oploceném areálu nabyli v dobré víře, že oplocení bylo zřízeno lege artis a dotčené pozemky lze užívat jako sportoviště a rekreační plochu a jako provozní zázemí budov v oploceném areálu Lovčího zámečku ve stejném rozsahu a stejným způsobem, jako to činil stát, když v areálu provozoval nejprve domov důchodců a následně Ústav sociální péče. Tato dobrá víra se opírala jak o dobová rozhodnutí orgánů veřejné moci, z nichž bylo zřejmé, že areál byl zřízen a provozován v souladu s tehdejšími právními předpisy a že v souladu s nimi bylo zřízeno i jeho oplocení, k jehož výstavbě byla vydána všechna požadovaná povolení. Napadená rozhodnutí brání dalšímu výkonu podnikatelské činnosti stěžovatelů spočívající v provozování areálu Muzea perníku, a to stejným - tedy nelesnickým - způsobem, jakým byly v době nesvobody užívány státem.

8. Stěžovatelé s odkazy na právní úpravu a s odkazy na judikaturu Nejvyššího správního soudu konstatují, že závěr o lesnickém obhospodařování dotčených pozemků chybně spočívá výlučně na pojetí formálním (i když by mělo být preferováno pojetí materiální), když žádný důkaz o tom, že by na dotčených pozemcích byla v uplynulých desetiletích reálně prováděna obnova, výchova, ochrana a těžba lesa, nebyl v průběhu řízení předložen. Nerespektování skutečnosti, že stěžovatelé v celé věci neusilují o nic jiného, než o možnost zachovat dlouhodobě ustálený způsob užívání dotčených pozemků při vyloučení absurdních důsledků vyvolaných případným uplatněním režimu lesního zákona, použití výkladu právních předpisů a intepretace důkazů založených na přesvědčení, že stěžovatelé usilují o obejití zákona, jakož i nerespektování zásady jednoty a bezrozpornosti výkladu institutů jednoduchého práva ze strany správních orgánů i soudů obou stupňů, se vůči stěžovatelům v souhrnu projevilo způsobem odporujícím jejich právu na spravedlivý proces podle čl. 36 Listiny. Zjištění učiněná správními orgány a následně i oběma správními soudy jsou navíc v extrémním nesouladu s vykonanými důkazy, což opět zakládá porušení práva stěžovatelů na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny v intencích dřívějších nálezů Ústavního soudu (nálezy sp. zn. III. ÚS 376/03, III. ÚS 84/94 či III. ÚS 166/95).

9. Nejvyšší správní soud nadto rozhodoval v rozporu se svou dřívější rozhodovací praxí, přičemž měl v takovém případě povinnost předložit věc k projednání rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu, což však neučinil, čímž tak uplatnil státní moc v rozporu s čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny a zatížil řízení vadou nesprávně obsazeného soudu, jež v rovině ústavněprávní představuje porušení ústavního práva na zákonného soudce dle čl. 38 odst. 1 Listiny a porušení čl. 90 a čl. 94 odst. 1 Ústavy v intencích ustálené rozhodovací praxe Ústavního soudu (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 16. 11. 2010 sp. zn. I. ÚS 1783/10).

10. Napadená rozhodnutí krajského úřadu a obou správních soudů konečně nevyhovují ani principu proporcionality, neboť správní orgány a soudy obou stupňů při vážení zájmů dospěly k závěru, že veřejný zájem na zachování a ochraně dřevinné zeleně převažuje nad soukromým zájmem stěžovatelů a musí mu tedy být poskytnuta ochrana za cenu úplného popření soukromého zájmu. Toto hodnocení vůbec nebere v úvahu, že pokud by žádosti stěžovatelů bylo vyhověno, a dotčené pozemky byly deklarovány jako nelesní, nedoznal by

chráněný veřejný zájem žádné úhony, neboť by paradoxně byl chráněn ještě intenzivněji. Stěžovatelé proto navrhuji zrušení napadených rozhodnutí.

III.

Procesní předpoklady projednání ústavní stížnosti

11. Ústavní soud se nejprve zabýval tím, zda jsou splněny procesní předpoklady projednání ústavní stížnosti. Dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnými stěžovateli, kteří byli účastníky řízení, ve kterých byla vydána rozhodnutí napadená ústavní stížností, a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatelé jsou právně zastoupeni v souladu s požadavky § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu a ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu a contrario), neboť stěžovatelé vyčerpali všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva.

IV.

Posouzení opodstatněnosti ústavní stížnosti

12. Ústavní soud je podle čl. 83 Ústavy soudním orgánem ochrany ústavnosti a tuto svoji pravomoc vykonává mimo jiné tím, že podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy rozhoduje o ústavní stížnosti proti pravomocnému rozhodnutí a jinému zásahu orgánů veřejné moci do ústavně zaručených základních práv a svobod [§ 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu].

13. Jestliže ústavní stížnost směřuje proti rozhodnutí vydanému v soudním řízení správním (či správním řízení jemu předcházejícím), není samo o sobě významné, je-li namítána jeho věcná nesprávnost; Ústavní soud není součástí soustavy soudů (čl. 91 odst. 1 Ústavy) a není ani povolán k instančnímu přezkumu jejich rozhodnutí. Jeho pravomoc je založena výlučně k přezkumu z hlediska dodržení ústavnosti, tj. zda v řízení (rozhodnutím v něm vydaným) nebyly dotčeny předpisy ústavního pořádku, chráněná práva nebo svobody jeho účastníka, a zda řízení bylo vedeno v souladu s ústavními principy. Ústavněprávním požadavkem též je, aby soudy vydaná rozhodnutí byla řádně, srozumitelně a logicky odůvodněna.

14. Ústavní soud ve své judikatuře také mnohokrát konstatoval, že postup ve správním (soudním) řízení, zjišťování a hodnocení skutkového stavu, i výklad jiných než ústavních předpisů, jakož i jejich aplikace při řešení konkrétních případů, jsou záležitostmi správních orgánů a posléze pak soudů. Z hlediska ústavněprávního může být posouzena pouze otázka, zda skutková zjištění mají dostatečnou a racionální základnu, zda právní závěry těchto orgánů veřejné moci nejsou s nimi v extrémním nesouladu a zda podaný výklad práva je i ústavně konformní, resp. není-li naopak zatížen libovůlí.

15. Jestliže se stěžovatelé dovolávají porušení čl. 90 Ústavy, tak je třeba úvodem poznamenat, že Ústavní soud již v minulosti dovedl, že toto ustanovení představuje institucionální pravidla fungování soudní moci a nezakládá žádná ústavně zaručená základní práva konkrétním jednotlivcům [srov. nálezy ze dne 29. 5. 1997 sp. zn. III. ÚS 31/97 (N 66/8 SbNU 149) a ze dne 17. 9. 1997 sp. zn. I. ÚS 176/97 (N 104/9 SbNU 9)]; všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>].

16. Nesprávnou interpretaci hmotněprávního ustanovení při aplikaci práva (bez ohledu na to, zdali pouze namítanou nebo Ústavním soudem autoritativně konstатовanou) nelze podřadit pod ta pochybení, na která se vztahuje čl. 36 odst. 1 Listiny. Takováto interpretace může být důvodem zrušení rozhodnutí státního orgánu Ústavním soudem pouze tehdy, pokud je jí zasazeno některé z ústavních hmotných subjektivních práv (viz výše citovaný náleze sp. zn. III. ÚS 31/97). Právo na soudní ochranu nezaručuje nárok na rozhodnutí, které je pro stěžovatele příznivé, nýbrž že budou mít přístup k soudu, který jejich věc posoudí podle čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 36 odst. 2 Listiny, že jejich věc bude projednána veřejně, v jejich přítomnosti tak, aby se mohli vyjádřit ke všem prováděným důkazům atd. Procesní ústavní kautely tak zaručují řádný postup soudu, nikoli příznivý výsledek řízení pro stěžovatele. Z tohoto hlediska je třeba konstatovat, že Nejvyšší správní soud (a předtím i krajský soud) se řádně vypořádal se všemi v tomto směru (v průběhu řízení) vznesenými námitkami stěžovatelů i jimi odkazovanou judikaturou.

17. Stěžovatelé se ze strany Ústavního soudu domáhají přehodnocení závěrů soudů způsobem, který by měl nasvědčovat opodstatněnosti jejich právního názoru a v ústavní stížnosti přitom uvádí vesměs tytéž argumenty, se kterými se obecné soudy již vypořádaly, čímž staví Ústavní soud do role další odvolací instance, která mu však nepřísluší. Po přezkumu všech napadených rozhodnutí Ústavní soud shledává, že obecné soudy (v návaznosti na rozhodnutí správních orgánů) rozhodovaly nestranně, zohlednily veškeré okolnosti souzené věci, náležitě

provedly dokazování a dospěly k jednoznačným skutkovým závěrům, z nichž učinily přezkoumatelné právní závěry, přičemž v dané věci Nejvyšší správní soud posuzoval sporné otázky (srov. body 33 až 48 napadeného rozsudku) tak, že se neodchýlil od své předchozí rozhodovací praxe (srov. závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2009 č. j. 5 As 94/2008-44), přičemž nelze přisvědčit názoru stěžovatelů, že měla být v tomto případě předložena souzená věc rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu. Při posouzení klíčových argumentů Nejvyššího správního soudu (shrnutí viz sub 5), a dále že "Skutečnost, že se v případě dotčených pozemků jedná o pozemky určené k plnění funkcí lesa podle § 3 odst. 1 písm. a) lesního zákona, bylo prokázáno faktickým stavem pozemků, resp. lesními porosty, které jsou podle zmíněného protokolu zcela zřetelně součástí lesa. Je zřejmé, že se na dotčených pozemcích uvnitř areálu nachází stejný lesní porost jako na pozemcích vně oploceného areálu. [...] Existence lesa jako podmínka naplnění definice "lesních pozemků" podle § 3 odst. 1 písm. a) lesního zákona byla v řízení před krajským soudem prokázána a přesvědčivě zdůvodněna." a "Namítané historické okolnosti proměny areálu, existence přilehlých stavebních pozemků, důvodnost oplocení areálu, lesní hospodářský plán, stanovisko dotčených orgánů v rámci územního plánování, jakož i stav evidence katastru nemovitostí vzhledem k judikatuře Nejvyššího správního soudu ve svém souhrnu svědčí o plnění funkcí lesa. Rovněž Nejvyšší správní soud proto vzhledem k výše uvedenému došel k závěru, že se v případě dotčených pozemků jedná o lesní pozemky", neshledal Ústavní soud žádné extrémní vybočení z výkladových pravidel s ústavní relevancí. Napadená rozhodnutí správních soudů jsou řádně odůvodněná, jasná, rozumná a logická [viz nálezy ze dne 27. 3. 2012 sp. zn. IV. ÚS 3441/11 (N 61/64 SbNU 723). Stěžovatelé ve své podstatě pouze polemizují se skutkovými a právními závěry obecných soudů, což nezakládá důvodnost ústavní stížnosti a svědčí o její zjevné neopodstatněnosti [viz nálezy ze dne 9. 7. 1996 sp. zn. II. ÚS 294/95 (N 63/5 SbNU 481)].

18. Na základě výše uvedených důvodů proto Ústavní soud ústavní stížnost mimo ústní jednání a bez přítomnosti účastníků řízení odmítl jako návrh zjevně neopodstatněný podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 9. května 2018

Jan Musil v. r.
předseda senátu